

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ
ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології**

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ**

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

Борінштейн Є. Р.

*доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри філософії, соціології, та менеджменту соціокультурної
діяльності,*

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»*

ПСИХОЛОГІЧНІ ІМПЕРАТИВИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Соціокультурна спрямованість соціальних змін і соціальних процесів докорінно вплинула на перетворення акцентів у суспільному розвитку людства. Увага сучасних дослідників все більше акцентується на соціокультурній діяльності, що становить основу всього людського буття. Сучасний світ представляється як *соціокультурний взаємозалежний простір*, в якому розгортається життєдіяльність людського універсуму нового типу, заснованого на цінностях глобалізації, мультикультуралізму, творчості самореалізації.

Першим, хто зрозумів нову спрямованість людського буття, був П. Сорокін. Він запропонував нові можливості вивчення соціального простору, «за рахунок» збільшення його «розмірності» шляхом приєднання категорії «культурне». Таким чином, одну і ту ж людину, одну і ту ж особу, групу, спільність, соціум ми можемо побачити під різними кутами зору, а соціокультурні процеси можуть бути і повторюваними, і унікальними в залежності від кута заломлення [1, с. 101-105]. Отже, *категорія «соціокультурне»* постає як зв'язок понять, що перетворює її на універсальну соціально-філософську категорію, що ідеально підходить для аналізу процесів, що відбуваються у сучасному суспільстві. Вона включає у собі різні аспекти життя суспільства (економічну, політичну, педагогічну, духовну, мовну та ін.).

До того ж сучасні зміни соціального порядку в пострадянських суспільствах призвели до серйозних *трансформацій у життєдіяльності* соціальних інститутів, громадських структур, груп *українського суспільства*. У такій ситуації важливий не лише аспект змістовних змін, що відбуваються у соціумі, а

й сам факт «зламу» старого устрою. Такі процеси не можуть відбуватися безболісно, не зачіпаючи сутнісні, глибинні елементи людської природи і соціального устрою. Значна зміна підстав життєдіяльності, трансформація самої екзистенції існування людини в державах «пострадянського простору», спроби пошуку себе у суспільстві, що трансформується, наближеному до хаотичного, світі - ось *визначальна характеристика суспільства* подібного типу. Проблемою є знаходження балансу між старим і новим, між усіма верствами суспільства, щоб численні трансформації, навіть набуваючи флуктуаційний характер, були якомога більш безболісними для людини. Рішення можливо у вигляді перетворення ціннісної системи розвитку особистості.

Отож видається можливою легітимація соціокультурної системи сучасного українського суспільства на основі духовності, яка має різні грані тлумачення і розуміння серед науковців. Авторське розуміння духовності представляється яскраво вираженою діяльністю свідомості, спрямованої на пошук змістовних орієнтирів, самореалізації себе, визначення критеріїв Добра і Зла для оцінювання подій і ситуації у сучасному суспільстві. *Духовність* як смисложиттєвий орієнтир передбачає орієнтацію людини на надіндивідуальні цінності, пріоритети гуманізму і морально-етичної особистості.

Підставою глобалізації інтеграційних процесів духовності у суспільстві є - *ноосферна економіка і соціальна політика*, що працюють на засадах планетарного ресурсу. В умовах наявних проблем по забезпеченню сталого соціально-економічного інноваційного розвитку України виключно ноосферна економіка і соціальна політика в стані виконувати функції системного інтелектуального імператива цивілізаційного прогресу.

На тлі процесу глобалізації і загострення соціокультурних, економічних і політичних антагонізмів звернення до творчості В. І. Вернадського має безліч сенсів з їх інтенціями в майбутнє. Головний із них – пошук *ноосферної моделі майбутнього* для людства. Це має свої підстави та передумови. До них належать не лише вся творча спадщина В. І. Вернадського і досвід історії людства в ХХІ ст., але й той науково-теоретичний потенціал сучасного розвитку вчення про

ноосферу, який виступає своєрідним результатом «Вернадскіанської революції» в системі наукового світогляду [3].

Нове розуміння ноосферогенезу в ХХІ ст. пов'язане з моделлю ноосфери як керованої соціоприродної еволюції на базі громадського інтелекту і освітнього суспільства. Освітнє суспільство і є тією *моделлю ноосферного суспільства*, в якій освіта стає «базисом базису» духовного і матеріального відтворення, що забезпечує *випереджаючий розвиток якості людини*, громадського інтелекту і освіти як головної умови моделі ноосфери [4]. *Соціальний інтелект* при цьому розуміється як інструмент управління майбутнім з боку суспільства, як єдність науки, культури та освіти, що забезпечує високу якість такого управління.

Проблема *управління соціоприродною динамічною гармонією* – провідна в проблематиці ноосферогенезу ХХІ ст. [5]. Вона може бути вирішена лише з-за умов домінування в спільному виробництві планово-економічних засад, суспільної власності, глобальної соціальної справедливості у розподілі ресурсів. При цьому керованість не заперечує розквіт творчості людей, а навпроти, її припускає. Відтак, *ноосферизм* – не лише нова модель буття, соціоприродного гомеостазу, але і нова філософія, нова наукова картина світу, нова якість людини; це система філософсько-наукових, соціологічних, науково-економічних поглядів, що розкриває закони і закономірності, принципи і імперативи становлення соціоприродної гармонії у формі керованої еволюції на базі громадського інтелекту і освітнього суспільства.

Шлях розвитку ноосферної економіки і соціальної політики забезпечить подальший науково-технічний прогрес країни на засадах формування ноосферного світосприйняття, що і є *імперативом наукової системи*.

У цій філософії розуміння природи як Природи, що самовідтворюється, Природи – творця, розуміння не лише буття людини, але і буття взагалі, як креативного буття стає найважливішою *онтологічною основою доктрини ноосферизму*. «Пасивний Всесвіт не здатний породжувати Всесвіт, що творить». Так, історія задає «тест» людському розуму, який В. І. Вернадський дуже

глибоко усвідомлював, як і ту міру мужності, яка потрібна інтелекту для пошуків істини і правди: людство зможе врятувати тільки мужність його розуму [2].

Таким чином наведені аргументи дають можливість стверджувати, що «ноосферна парадигма» наукового мислення є запорукою сталого людського розвитку країни, яка базується на використанні людського інтелектуального ресурсу, що переважає інші види матеріальних ресурсів і має бути головним чинником при плануванні та реалізації соціально-гуманітарної політики держави.

Список використаної літератури

1. Сорокин П. А. Социальная и культурная динамика / Питирим Александрович Сорокин. - М.: Астрель, 2006. - 1176 с.
2. Вернадский В. И. Жизнеописание. Избранные труды. Воспоминания современников / Владимир Вернадский. – М. : Современник, 1993. – С. 6–15.
3. Вернадскианская революция в системе научного мировоззрения – поиск ноосферной модели будущего человечества в XXI веке : [монография] / под науч. ред. А. И. Субетто. – СПб. : Астерион, 2003. – 592 с.
4. Субетто А. И. В. И. Вернадский: от начала ноосферноориентированного синтеза наук – к вернадскианской революции в системе научного мировоззрения и к становлению ноосферизма. (Серия: «Истоки Ноосферизма») / А. И. Субетто. – Кострома : КГУ им. Н. А. Некрасова, 2007. – 106 с.
5. Субетто А. И. Ноосферизм. – Т. 1: Введение в ноосферизм / А. И. Субетто. – СПб., 2001. – 504 с.

ЗМІСТ

<i>Адамова Г.В.</i> МОВЛЕННЄВІ ДОМІНАНТИ ЯК СКЛАДОВІ НООСФЕРНОГО МИСЛЕННЯ.....	4
<i>Astakvov V.M., Batsylyeva O.V., Puz I.V</i> MENTAL SELF-REGULATION AS A MEANS OF PRESERVING AND RESTORING PERSONAL WELL-BEING AT THE TIME OF MODERN CONDITIONS OF MARTIAL LAW.....	10
<i>Асєєва Ю.О.</i> ПРОГРАМИ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ПОВНОМАШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ	14
<i>Барко В.В., Барко В. І.</i> СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ	18
<i>Башей О.О.,</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА У ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА КОЛЕДЖУ.	23
<i>Бедан В. Б., Єрмаков М.О.</i> СТРУКТУРНІ СКЛАДОВІ ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я ФАХІВЦІВ ІТ- СФЕРИ.....	26
<i>Бедан В. Б., Осадчук В.</i> САМОПРЕЗЕНТАЦІЯ У СОЦМЕРЕЖАХ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	29
<i>Бедан К.В.</i> ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СХИЛЬНОСТІ ДО ДЕСТРУКТИВНОГО СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.	34
<i>Блінов О.А.</i> ІНТЕГРАТИВНА МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ СТРЕСОМ (ІМУС-ІМСМ) У ГОСПІТАЛЬНІЙ ПРАКТИЦІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ УЧАСНИКАМ БОЙОВИХ ДІЙ.	39
<i>Блінов О.А., Мороз І.В.</i> САМООСВІТА ТА ПСИХІЧНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЯК РЕСУРСИ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ.	43
<i>Боріништейн Є.Р.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ІМПЕРАТИВИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ.	46
<i>Борисова О.О.</i> КЛАСИФІКАЦІЯ БОЙОВИХ ТРАВМ УКРАЇНСЬКИХ ЗАХИСНИКІВ БАТЬКІВЩИНИ: НАРИСИ З КАБІNETУ ПСИХОРЕАБІЛІТАЦІЇ.....	50
<i>Босько В.І.</i> МЕТОДИ САМОПІЗНАННЯ І САМОДОПОМОГИ Н.ПЕЗЕШКІАНА – ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ПРОФІЛАКТИКИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ПСИХОЛОГІВ.....	55
<i>Вукова S.V.</i>	